

THE TRADITION OF
URFA SIRA
NIGHT

URFA
SIRA
GECESİ
GELENEĞİ

T.C.
ŞANLIURFA
VALİLİĞİ

1990
ŞANLIURFA İL KÜLTÜR EĞİTİM
SANAT VE ARAŞTIRMA VAKFI

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE URFA SIRA GECESİ GELENEĞİ

Urfa Sıra gecesi; kökleri yüzyıllar öncesine dayanan, toplumsal dayanışmanın, edebiyatın, müziğin ve kültürel paylaşımın bir araya geldiği köklü bir gelenektir. Şanlıurfa'nın sosyal hayatında belirleyici bir unsur olan bu geceler, geçmişte "erkeklerin eğitim ve sohbet meclisleri" niteliğinde olan yapının günümüze ulaşmış halidir. "Sıra" kelimesi hem düzeni hem de dönüşümlülüğü ifade eder. Toplantılar, belirli bir düzen içinde sıra ile farklı evlerde yapılır; herkes kendi imkanına göre misafirlerini ağırlar. Böylece hem dayanışma ruhu canlı tutulur hem de sosyal eşitlik ilkesi korunur.

Bu geleneğin temeli, Orta Doğu'nun ve Anadolu'nun kadim "divan" ve "meclis" kültürüne, özellikle de Ahilik teşkilatının esnaf dayanışmasına kadar uzanır. Urfa'da bugünkü formunu 17. yüzyıldan itibaren almaya başlayan sıra geceleri; göçer kültürü, şehir aristokrasisi ve esnaf loncalarının gelenekleri ile harmanlanarak şekillenmiştir. Osmanlı döneminde şehir eşrafının titizlikle sürdürdüğü bu meclisler, Cumhuriyet döneminde daha geniş halk kitlelerine yayılmıştır.

Geleneksel sıra gecelerinde amaç yalnızca eğlenmek değildir. Bu meclisler, adeta bir “mahalle mektebi” görevi üstlenmiştir. Gençler; büyüklerin yanında edep, ahlak, söz adabı, oturup kalkma usulü ve toplumsal hiyerarşiyi burada öğrenir. Büyükler; hikayeler, destanlar, dini sohbetler ve hayat tecrübeleri ile genç kuşakları eğitirken; gençler ise ustalardan geleneksel Urfa musikisini, gazelleri ve hoyratları öğrenir. Ayrıca bu geceler, mahalle içi dayanışmanın merkezidir. Fakirlere yardım planlanır, düğün ve cenaze organizasyonları imece usulüyle paylaşılır, toplumsal meseleler istişare edilir.

Sıra gecelerinin vazgeçilmez bir unsuru şüphesiz Urfa musikisidir. Bu meclislerde; gazeller, hoyratlar, divanlar, uzun havalar ve Urfa’ya özgü kırık havalar (türküler) ustalar eşliğinde icra edilir. Geçmişte ses ustalığına dayalı, enstrümanlı veya az sazlı icralar yaygınken; günümüzde bağlama, ud, keman, kanun ve Urfa müziğiyle özdeşleşen cümbüş bu meclislerin en önemli enstrümanları arasındadır.

Gecenin bir diğer önemli ritüeli ise ikramlardır. Sohbet ve müzik devam ederken yoğrulan çiğ köfte, yapılan şıllık tatlısı ve gecenin sonunda sindirimi kolaylaştırması ve muhabbetin tadı olarak sunulan mırza (acı kahve), bu geleneğin olmazsa olmazlarıdır.

Zamanla modernleşme ve şehirleşme süreci gelenekte bazı biçimsel değişikliklere yol açmıştır. Modern yorumlarda çalgı kullanımı artmış ve turistik bir “gösteri” yönü ortaya çıkmış olsa da; Urfa Sıra Gecesi, asıl ruhu olan samimiyet, sohbet ve müziği korumayı başarmıştır. UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi’ne de giren bu kadim gelenek, sadece bir eğlence biçimi değil; beraberliğinin yaşayan en güçlü mirasıdır.

URFA TURİZMİNİN GÜÇLÜ BİR UNSURU: SIRA GECELERİ

Urfa Sıra Geceleri, Şanlıurfa'nın en önemli kültürel değerlerinden biri olarak şehrin turizm potansiyeline büyük katkı sağlamaktadır. Şehrin tarihî zenginlikleri, inanç turizmi ve gastronomi kültürüyle birleştiğinde, sıra geceleri ziyaretçilere yalnızca bir eğlence sunmakla kalmaz; aynı zamanda Urfa'nın toplumsal yaşamını, geleneklerini ve misafirperverlik anlayışını yakından tanıma fırsatı verir.

Sıra geceleri, özellikle yerli ve yabancı turistler için otantik bir deneyim sunması açısından önemli bir çekim unsurudur. Ziyaretçiler, geleneksel Urfa musikisini canlı olarak dinleyerek bölgenin müzik kültürünü yerinde keşfeder; çiğ köfte, tatlı ve mırra gibi özgün lezzetlerle gastronomi turizminin önemli bir parçasını deneyimler. Bu bütüncül kültürel içerik, Urfa'nın turistik cazibesini artırmakta ve şehrin marka değerine katkıda bulunmaktadır.

Turizm işletmelerinde düzenlenen sıra geceleri hem şehir ekonomisine hem de kültürel mirasın korunmasına destek olur. Bu geceler sayesinde müzisyenler, yerel sanatçılar, aşçılar ve turizm personeli için istihdam alanları genişlerken; kültürel unsurların gelecek kuşaklara aktarılması için de sürdürülebilir bir zemin oluşur. Ayrıca misafirlerin yaşadığı bu özgün deneyim, ağızdan ağıza tanıtımın güçlenmesini sağlayarak Şanlıurfa'ya yönelik turistik talebi artırır.

Bu nedenle sıra gecesi geleneğinin doğru şekilde yaşatılması ve turizmde sürdürülebilir bir değer olarak varlığını devam ettirmesi için işletmecilerin geleneksel yapıyı koruyan bir yaklaşım benimsemeleri büyük önem taşımaktadır.

SIRA GECESİNDE URFA MÜZİĞİ

Sıra gecelerinde kullanılan enstrümanlar; en az bağlama, keman, kanun ve ritim sazlardan birinden oluşur. Başlangıçta davul-zurna kullanılmaz. Davul-zurna geleneksel icradan sonra yerini alır.

Sıra gecelerinde çalınan Urfa Türkülerinden Örnekler...

- Adana'ya kar yağmış
- Adanalı esmer olur yan bakar
- Ağlarım için için
- Alaydım elin elime
- Altının ufağiyam
- Aşk yolları dikenlidir düz değil
- Bağda güller açıyor
- Bahçada nar ağacı
- Bahçaya kuzu girdi
- Bir yalancı yaramaz
- Bu dağın karı menem
- Bülbüller düğün eyler
- Cabur dağdan kuş geliyor
- Cemo gül açanda gel
- Diyarbekir bu mudur
- Dönberi
- El zanneder ben deliyem
- Fadile
- Garip bir kuştı gönlüm
- Giderem burdan artık
- Gittim baktım evlerinin halına
- Gül yüzün dönme benden
- İki dağın arasında kalmışam
- İndim gülün bağına
- Kahve yemenden gelir
- Kalalıyam kalalı
- Kalemi kaşta koydun
- Kalanın ardında ekerler küncü
- Kara çadırın kızı
- Karaköprü narlıktır
- Kırmızı kurdele
- Kınıfir
- Kız adın Fatma güzel
- Nemrudun kızı
- Ne çemen ne saye-i gül
- Oklavıyam pazıyam
- Oy oy oy Emine
- Palan dağı dumandır
- Pencereden el eder
- Pınara varmadın mı
- Sabah ile sabah ile
- Seher oldu vaktoldu
- Seherde indim ben bağa
- Şu Urfa'nın kapısı
- Tanburam rebab oldu
- Urfa'nın etrafı
- Urfalıyam dağlıyam
- Urfalıyam ezelden
- Uzun uzun kamışlar
- Yaram sızlar ağrır başım

SIRA GECESİNE DAİR

“Sıra Gecesi” sevgi, barış ve hoşgörü ortamıdır.

Sıra gecelerinde iki aile veya arkadaş arasındaki kırılganlıklar, dargınlıklar istişare edilir ve hak haklı-haksız belirlenir. Bu kişilerin araları bulunarak barıştırılır. Bu yönüyle sıra geceleri, sevgi, barış ve hoşgörü ortamıdır.

“Sıra Gecesi” bir mahalli okuldur.

Urfalı; cemaatle oturup kalkmayı, gelenek ve göreneklerini, adab-ı muaşeret kurallarını, cemaatte konuşmanın adabını, yeri geldiğinde dinlemeyi, büyüğüne saygıyı sıra gecelerinde öğrenir. Sıra gecelerinde zaman zaman kitaplar okunur ve yorumları yapılır. Böylece sıra gecesi; eğiten, öğreten bir okuldur.

“Sıra Gecesi” nezih bir sohbet ortamıdır.

Sıra gecelerine çağrılan edebiyatçılar, şairler, bilim ve din adamları dinlenir, onların bilgilerinden istifade edilir. Menkıbeler, kıssalar, fıkralar anlatılır, deneyimler aktarılır.

“Sıra Gecesi” acıyı ve mutluluğu paylaşmaktır.

Ölüm, düğün gibi acı tatlı birçok olay sıra arkadaşlarınca birlikte paylaşılır. Sıra arkadaşlarından birinin yakını ölse, diğer arkadaşları cenazenin hazırlanmasından, kaldırılmasına kadar arkadaşlarının yanında olurlar, acısını hafifletmeye çalışırlar. Yine arkadaşlarının düğün, sünnet vb. mutlu gününde yanında olur, mutluluğunu paylaşırlar.

“Sıra Gecesi” bir halk konservatuvarıdır.

Şanlıurfa’da müziğin gelişmesi ve yaygınlaşmasının en önemli etkileri sıra geceleridir. Bu geceler, usta-çırak geleneğine uygun olarak müziğin öğretildiği ve icra edildiği meşk ortamıdır. Müzikle ilgilenenler bu gecelerde türküyü, gazeli, hoyratı, şarkıyı, makamı, usulü, notayı öğretir.

“Sıra Gecesi” bir istişare toplantısıdır.

Şanlıurfa’nın sosyal, kültürel ve ekonomik sorunları sıra gecesinde konuşulur ve tartışılır, çözüm yolları üretilir, önemli birçok konuda kararlar alınır ve uygulanır. Mesela; Şanlıurfa’nın düşman işgalinden kurtarılması ile ilgili ilk toplantı bir sıra gecesinde yapılmıştır. Bu yönüyle sıra geceleri bir istişare toplantılarıdır.

“Sıra Gecesi” bir bilgilendirme toplantısıdır.

Sıra geceleri, ekonomik ve sosyal konuların konuşulduğu bilgilendirme toplantılarıdır. Gündemdeki konular, piyasa ve ticari durum, mevsim mallarının fiyatları, sanayi durumu, yapılan yatırımlar gibi birçok konu sıra gecelerinde konuşulur.

“Sıra Gecesi” yardımlaşmadır, dayanışmadır.

Sıra geceleri, sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın yoğunlaştığı ve pratiğe dönüştüğü ortamlardır. Sıra gecelerinde toplanan paralar, gerektiğinde fakir kimselere yiyecek ve giyecek alımında kullanılır, hayır müesseselerine dağıtılır veya öğrencilere burs olarak verilir.

“Sıra Gecesi” geleneklerin yaşatıldığı gecelerdir.

Sıra gecelerinde bazen “tolaka” ve “yüzük fincan” oyunu gibi geleneksel oyunlar oynanarak hoşça vakit geçirilir. Böylece geleneksel oyunlarımız da yaşatılmış olur.

Sıra geceleri;

Arkadaşlıktır, dostluktur.
Paylaşmaktır, tanışmaktır.
Kırgın olanla barışmaktır.
Sevgidir, hoşgörüdür,
Fedakârlıkta yarışmaktır.

Sıra geceleri;

Âşıkların saz'a geldiği,
Çırakların diz'e geldiği,
Ustaların söz'e geldiği,
Âriflerin öz'e geldiği,
Yüreklerin yanıp köze geldiği,
Gönül güzelliklerinin göz'e geldiği gecelerdir.

Sıra geceleri;

Ses, saz, söz üstüne sohbetir.
Şiirdir, edebiyattır,
Musikidir, muhabbettir.

Sira Nights;

*Friendship and fellowship.
Sharing, becoming acquainted.
Making peace with the estranged.
Love and tolerance,
A contest of self-sacrifice.*

Sira Nights;

*Where minstrels come with the saz,
Where apprentices come to the knee,
Where masters come to the word,
Where the wise come to the essence,
Where hearts burn and turn into embers,
Where the beauty of the soul comes into sight.*

Sira Nights;

*Conversations upon sound, saz, and word.
Poetry and literature,
Music and fellowship.*

THE TRADITION OF URFA SIRA NIGHT

The Urfa Sira Night is a deeply rooted tradition dating back centuries, bringing together social solidarity, literature, music, and cultural sharing. As a defining element of Şanlıurfa's social life, these gatherings are the present-day continuation of a structure that historically functioned as “educational and conversational assemblies for men.” The word “sıra” refers to both order and rotation. Meetings are held in a specific order, taking place in different homes in turn; each participant hosts guests according to their own means. In this way, the spirit of solidarity is kept alive while the principle of social equality is preserved.

The foundations of this tradition extend to the ancient divan and assembly cultures of Anatolia and the Middle East, particularly to the artisan solidarity of the Ahi organization. In Urfa, Sira Nights began to take their present form from the 17th century onward, shaped through a combination of nomadic culture, urban aristocracy, and artisan guild traditions. During the Ottoman period, these assemblies were carefully maintained by the city's notables, and in the Republican era they spread to wider segments of society.

In traditional Sira Nights, the purpose is not merely entertainment. These gatherings function almost like a “neighborhood school.” Young participants learn manners, ethics, proper speech, social conduct, and social hierarchy by sitting alongside their elders.

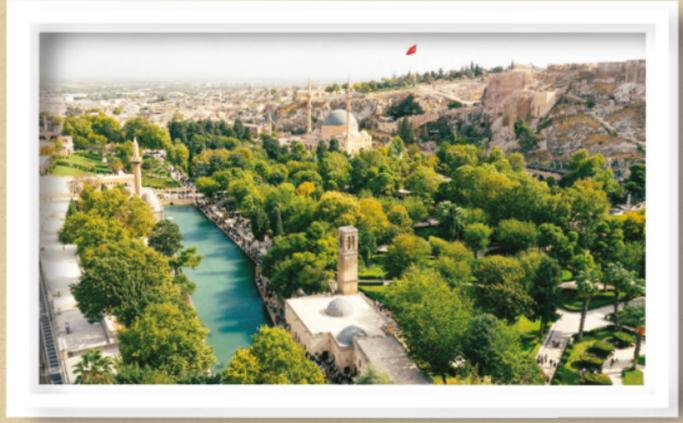

While elders educate younger generations through stories, epics, religious conversations, and life experiences, the young learn traditional Urfa music, gazels, and hoyrats from master performers. Moreover, these nights serve as the center of neighborhood solidarity. Assistance for the poor is planned, wedding and funeral arrangements are shared through collective effort, and social issues are discussed through consultation.

An indispensable element of Sıra Nights is undoubtedly Urfa music. In these assemblies, gazels, hoyrats, divans, uzun hava (long airs), and Urfa-specific rhythmic folk songs are performed under the guidance of masters. In the past, performances based primarily on vocal mastery, with no instruments or very limited accompaniment, were common; today, instruments such as the bağlama, oud, violin, qanun, and the cümbüş, which is closely identified with Urfa music, are among the most important instruments used in these gatherings.

Another important ritual of the night is the offering of traditional refreshments. While conversation and music continue, çiğ köfte is kneaded, şıllık dessert is prepared, and at the end of the evening murra (bitter coffee) is served both to aid digestion and as a symbol of shared conversation. These offerings are indispensable elements of the tradition.

Over time, the processes of modernization and urbanization have led to certain formal changes in the tradition. Although modern interpretations have increased the use of musical instruments and introduced a touristic “performance” aspect, the Urfa Sıra Night has succeeded in preserving its essential spirit of sincerity, conversation, and music. This ancient tradition, which is recognized as part of Türkiye’s intangible cultural heritage and aligned with UNESCO’s Intangible Cultural Heritage List, is not merely a form of entertainment but the most powerful living legacy of togetherness.

THE CONTRIBUTION OF SIRA NIGHTS TO URFA TOURISM

Urfa Sıra Nights, as one of Şanlıurfa's most important cultural values, make a significant contribution to the city's tourism potential. When combined with the city's historical heritage, faith-based tourism, and rich gastronomic culture, Sıra Nights offer visitors not only entertainment but also the opportunity to closely experience Urfa's social life, traditions, and strong sense of hospitality.

Sıra Nights represent an important attraction, particularly for both domestic and international tourists, by offering an authentic cultural experience. Visitors discover the region's musical heritage by listening to traditional Urfa music performed live, while also experiencing distinctive flavors such as çığ köfte, local desserts, and mirra, which form an essential part of gastronomic tourism. This holistic cultural content enhances Urfa's touristic appeal and contributes to the city's brand value.

Sıra Nights organized within tourism establishments support both the local economy and the preservation of cultural heritage. Through these events, employment opportunities expand for musicians, local artists, chefs, and tourism personnel, while also creating a sustainable foundation for the transmission of cultural elements to future generations. In addition, the unique experiences enjoyed by guests strengthen word-of-mouth promotion, increasing tourist demand for Şanlıurfa.

For this reason, it is of great importance that operators adopt an approach that preserves the traditional structure of Sıra Nights, ensuring that this tradition continues to exist as a sustainable value within tourism.

UREA MUSIC IN SIRA NIGHTS

The instruments used in Sira Nights consist of at least one of the following: bağlama, violin, qanun, or percussion instruments. At the beginning, davul and zurna are not used. The davul-zurna take their place after the traditional performance.

The main Urfa folk songs performed during Sıra Nights are listed below.

- Adana'ya kar yağmış
- Adanalı esmer olur yan bakar
- Ağlarım için için
- Alaydım elin elime
- Altının ufağiyam
- Aşk yolları dikenlidir düz değil
- Bağda güller açıyor
- Bahçada nar ağacı
- Bahçaya kuzu girdi
- Bir yalancı yaramaz
- Bu dağın karı menem
- Bülbüller düğün eyler
- Cabur dağdan kuş geliyor
- Cemo gül açanda gel
- Diyarbekir bu mudur
- Dönberi
- El zanneder ben deliyem
- Fadile
- Garip bir kuştı gönlüm
- Giderem burdan artık
- Gittim baktım evlerinin halına
- Gül yüzün dönme benden
- İki dağın arasında kalmışam
- İndim gülün bağına
- Kahve yemenden gelir
- Kalalıyam kalalı
- Kalemi kaşta koydun
- Kalanın ardında ekerler küncü
- Kara çadırın kızı
- Karaköprü narlıktır
- Kırmızı kurdele
- Kınıfir
- Kız adın Fatma güzel
- Nemrudun kızı
- Ne çemen ne saye-i gül
- Oklavıyam pazıyam
- Oy oy oy Emine
- Palan dağı dumandır
- Pencereden el eder
- Pınara varmadın mı
- Sabah ile sabah ile
- Seher oldu vaktoldu
- Seherde indim ben bağa
- Şu Urfa'nın kapısı
- Tanburam rebab oldu
- Urfa'nın etrafı
- Urfalıyam dağlıyam
- Urfalıyam ezelden
- Uzun uzun kamışlar
- Yaram sızlar ağrır başım

ABOUT THE SIRA NIGHT

“Sira Night” is an environment of love, peace, and tolerance.

During Sira Nights, disagreements and resentments between two families or friends are discussed through consultation, and what is right or wrong is determined. These individuals are reconciled by bringing them together. In this respect, Sira Nights represent an atmosphere of love, peace, and tolerance.

“Sira Night” is a local school.

People of Urfa learn how to sit and behave within a community, their traditions and customs, rules of etiquette, proper manners of speaking in public, listening when necessary, and respect for elders during Sira Nights. From time to time, books are read and discussed. Thus, Sira Night functions as an educating and teaching school.

“Sira Night” is a refined environment of conversation.

Writers, poets, scholars, and religious figures invited to Sira Nights are listened to, and their knowledge is shared. Legends, parables, anecdotes, and life experiences are narrated and passed on.

“Sira Night” is sharing sorrow and happiness.

Many joyful and sorrowful events, such as deaths and weddings, are shared together by sira companions. If a relative of one companion passes away, the others stand by them from the preparation of the funeral until its burial, trying to ease their sorrow. Likewise, they support and share the happiness of their companions during weddings, circumcision ceremonies, and other joyful occasions.

“Sıra Night” is a folk conservatory.

In Şanlıurfa reported the development and dissemination of music have been most strongly influenced by Sıra Nights. These gatherings serve as meşk (practice) environments where music is taught and performed in accordance with the master-apprentice tradition. Those interested in music learn folk songs, gazels, hoyrats, songs, musical modes (makam), rhythms (usul), and notation during these nights.

“Sıra Night” is a consultative meeting.

The social, cultural, and economic issues of Şanlıurfa are discussed during Sıra Nights; solutions are developed, and important decisions are made and implemented. For example, the first meeting regarding the liberation of Şanlıurfa from enemy occupation was held during a Sıra Night. In this sense, Sıra Nights function as consultative assemblies.

“Sıra Night” is an informational meeting.

Sıra Nights are meetings where economic and social issues are discussed. Topics such as current affairs, market and trade conditions, seasonal product prices, industrial developments, and investments are addressed during these gatherings.

“Sıra Night” represents mutual aid and solidarity.

Sıra Nights are environments where social assistance and solidarity intensify and are put into practice. Money collected during these nights is used, when necessary, to purchase food and clothing for those in need, distributed to charitable institutions, or provided as scholarships to students.

“Sıra Night” is where traditions are kept alive.

At times, traditional games such as tolaka and yüzük fincan are played during Sıra Nights, allowing participants to enjoy themselves while preserving traditional games and customs.

